



[itobiad], 2020, 9 (3): 2262/2283

**Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik
Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi**

Investigation of Secondary Education Students' Attitudes
towards Physical Education Teaching Profession

Turan BAŞKONUŞ

Dr., Milli Eğitim Bakanlığı

Dr., Ministry of Education

baskonusturan@gmail.com

Orcid ID: 0000-0001-8932-7656

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type	: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received	: 24.04.2020
Kabul Tarihi / Accepted	: 07.09.2020
Yayın Tarihi / Published	: 30.09.2020
Yayın Sezonu	: Temmuz-Ağustos-Eylül
Pub Date Season	: July-August-September

Atıf/Cite as: Başkonuş, T . (2020). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi . İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi , 9 (3) , 2262-2283 . Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/pub/issue/56503/726173>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 – Istanbul / Eyup, Turkey. All rights reserved.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi¹

Öz

Araştırmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmaya 235 öğrenci gönüllük esasına göre katılmışlardır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmış olup veri toplama sürecinde "Kişisel Bilgiler Formu" ve "Ortaöğretimde Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans (f), yüzde (%), ağırlıklı ortalama (\bar{X}), standart sapma (SS), bağımsız t-testi, ANOVA ve Tukey test teknikleri kullanılmıştır. Anlamli farklılığın etki büyüklüğünü hesaplamak için Cohen'd ve eta-kare (η^2) korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin tutumlarında cinsiyet, sınıf seviyeleri ve baba eğitim durumu değişkenleri anlamlı farklılık göstermezken, sportif etkinliklere katılım durumu ve anne eğitim durumu değişkenleri anlamlı farklılık göstermiştir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda sportif etkinliklere katılım diyen öğrencilerin ortalamaları katılmam diyen öğrencilerin ortalamalarından yüksektir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda en yüksek ortalama annesi ortaöğretim mezunu olan öğrencilerdedir.

Özet

Beden eğitimi ve spor öğretmeninin hem özel alan eğitimi, hem pedagojik bilgi hem de genel kültür açısından yeterli olması gerekmektedir. Yeterli olmasının ön koşulu ise bu yeterliğe sahip olmayı istemesi yani tutumudur. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak tutumları ne düzeyde? Şüphesiz ki şu an ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören gençler, geleceğin beden eğitimi öğretmeni adayı ve de öğretmeni olacaklardır. Eğitim sisteminin önemli öğelerinden olan beden eğitimi öğretmenliğine ortaöğretim öğrencilerinin tutumlarının incelenmesi bu açıdan önemli görülmektedir.

Bu araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda bu çalışmanın ilk kısmında ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının betimlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın ikinci kısmında öğrencilerin tutumlarının cinsiyet, sınıf seviyesi, sportif etkinliklere katılma durumu, baba eğitim durumu ve anne eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Araştırmanın ulaşılabilen evreni, Kırşehir merkezde öğrenim gören Anadolu lisesi öğrencileridir. Bu evrenden, rastgele yolla seçilen 246 öğrenci çalışma örneklemini oluşturmaktadır. Öğrencilere gönderilen ölçme araçlarından 11 tanesi hatalı kodlama, boş vb. nedenlerden dolayı değerlendirmeye alınmamış, toplam 235 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır. Ölçme araçlarının doldurulmasında gönüllük esası aranmıştır.

Araştırmada veri toplama sürecinde kişisel bilgi formu ve Ortaöğretimde Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. *Kişisel Bilgi Formu (KBF)*: Bu formda öğrenciler ile ilgili demografik bilgiler (cinsiyet, sınıf

¹ Bu çalışma 12 Nisan 2020 tarihinde ERPA International Congresses on Education 2020 özet bildiri olarak sunulmuştur. Araştırma kapsamında 11.03.2020 tarih ve E-5293532 sayılı ile Kırşehir Valiliğinden araştırma izni alınmıştır.



Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

seviyesi, genel olarak sportif etkinliklere katılma durumu, baba eğitim durumu ve anne eğitim durumu) genel olarak ele alınıp ve veriler sınıflama sorular olarak KBF'de yer almıştır.

Ortaöğretimde Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği: Yanık ve Çamlıyer (2013) tarafından geliştirilmiş olup 18 madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır. Mesleğe karşı duyulan ilgi boyutu (Cronbach alpha(α): .94) 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7. ve 8 . maddelerden, meslekten beklenti boyutu (Cronbach alpha(α): .82) 9.,10.,11.,12.,13. ve 14 .maddelerden, mesleğe karşı duyulan güven boyutu (Cronbach alpha(α): .85) 15.,16.,17. ve 18. maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin geneline ilişkin Cronbach alpha(α).93 olarak bulunmuştur.

Veriler analiz için SPSS'e yüklenmiştir. Araştırmada 0.05 düzeyi alınmıştır. Çalışmada frekans (f), yüzde (%), ağırlıklı ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (SS) değerleri kullanılmıştır. İlişkisel istatistik yöntemleri yapılmadan önce verilerin homojenliğine bakılmış ve normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Tutum ölçeği çarpıklık (-,156) ve basıklık (-,336) değer aralığında olması verilerin normal dağılım gösterdiği şeklinde yorumlanabilir (George & Mallery, 2010). Bu doğrultuda araştırma verilerinin analizi sürecinde parametrik hipotez testleri kullanılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ikili gözenekli değişkenlere göre incelenmesinde bağımsız t-testi, üç ve daha fazla gözenekli değişkenlere göre incelenmesinde ANOVA teknikleri, anlamlı farklılığın kaynağı için Tukey testi kullanılmıştır. Bağımsız t-testi sonuçlarında anlamlı farklılığın etki büyüklüğünü hesaplamak için Cohen'd, ANOVA sonuçlarında anlamlı farklılığın etki büyüklüğünü hesaplamak için ise etakare korelasyon katsayısı kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları, öğrencilerin tutumlarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Araştırma sonuçlarını destekler nitelikte Yanık (2017) çalışmasında ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ait tutumlarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; cinsiyet, sınıf seviyeleri ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Araştırma sonuçlarından farklı bir şekilde Kangalgil, Hünük ve Demirhan (2006) ve Yanık (2017) çalışmalarında cinsiyetin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etken bir değişken olduğu, erkek öğrencilerin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Akandere, Özyalvaç ve Duman (2010) çalışmalarında baba eğitim durumunun ve cinsiyet değişkenlerinin öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etken bir değişken olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sportif etkinliklere katılım durumları öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde anlamlı farklılık göstermiştir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda sportif etkinliklere katılmam diyen öğrencilerin ortalamaları sportif etkinliklere katılmam diyen öğrencilerin ortalamalarından yüksektir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda görülen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü orta düzeydedir. Araştırma sonuçları ile paralel bir şekilde Akandere ve diğerleri (2010), Kangalgil ve diğerleri (2006) ve Yanık (2017) çalışmalarında sportif etkinliklere katılma durumlarının öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etken bir değişken olduğu, sportif etkinliklere katılan öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Anne eğitim durumu değişkeni öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde anlamlı



farklılık göstermiştir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda en yüksek ortalama annesi ortaöğretim mezunu öğrencilerdedir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda görülen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü küçük düzeydedir. Araştırma sonuçlarından farklı bir şekilde Akandere ve diğerleri (2010) çalışmasında anne eğitim durumunun öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etken bir değişken olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim Öğrencileri, Öğretmen, Öğretmenlik, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Tutum.

Investigation of Secondary Education Students' Attitudes towards Physical Education Teaching Profession

Abstract

The aim of the research is to determine the attitudes of secondary education students towards physical education teaching profession. 235 voluntary students participated. Scanning method was used and "Personal Information Form" and "Attitude Scale for Physical Education Teaching Profession in Secondary Education" were used in the data collection process. Frequency (f), percentage (%), weighted average (\bar{X}), standard deviation (SD), independent t-test, ANOVA and Tukey test techniques were used in the analysis. While the variables of gender, class levels and education level of father did not differ significantly, variables of participation in sportive activities and education level of the mother showed a significant difference. The averages of the students participating in sports activities in the scale and sub-dimensions are higher than the average of the students not participating. The highest average in the scale and in the sub-dimensions is in students whose mothers are secondary school graduates.

Summary

Physical education and sports teacher should be sufficient in terms of private field education, pedagogical knowledge and general culture. The prerequisite for its being sufficient is its desire to have this competence. What is the attitude level of secondary education students regarding physical education teaching profession? Undoubtedly, young people currently studying in secondary education institutions will become candidates and teachers of the future physical education teacher. Examining the attitudes of secondary education students to physical education teacher, one of the important elements of the education system, is considered important in these aspects.

Screening method was used in this research. In this context, in the first part of this study, it is aimed to describe the attitudes of secondary education students towards physical education teaching profession. In the second part of the study, it was investigated whether students' attitudes differ significantly according to gender, class level, and participation in sports activities, father's educational status and mother's educational status.

The accessible universe of the research is Anatolian High School students studying in the center of Kırşehir. 246 students selected randomly constitute the study sample. 11 of the measurement tools sent to students were not evaluated due to incorrect coding, empty etc. reasons. The data obtained from 235 students in total were evaluated. Volunteering was sought in filling the measurement tools.



Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

In the data collection process, personal information form and Attitude Scale towards Physical Education Teaching Profession in Secondary Education were used. Personal Information Form (PIF): In this form, demographic information about the students (gender, grade level, participation in sports activities, father education level and mother education level) were handled in general and the data were included in the PIF as classification questions.

Attitude Scale towards Physical Education Teaching Profession in Secondary Education: It was developed by Yanık and Çamlıyer (2013) and consists of 18 items and 3 dimensions; the interest towards the profession, (Cronbach alpha (α): .94) 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. and 8th items. , the expectation, (Cronbach alpha (α): .82) 9., 10., 11., 12., 13. and 14th items , the trust in the profession (Cronbach alpha (α): .85) 15., 16., 17. and 18th items. Regarding the overall scale, was found as Cronbach alpha (α) 93.

The data were uploaded to SPSS for analysis. In the study, 0.05 level was taken. Frequency (f), percentage (%), weighted average (\bar{X}) and standard deviation (SS) values were used in the study. Before making relational statistical methods, the homogeneity of the data was examined and whether it showed a normal distribution was examined. The attitude scale, skew (-, 156) and kurtosis (-, 336) values can be interpreted as showing the normal distribution of data (George & Mallery, 2010). Accordingly, parametric hypothesis tests were used in the analysis of the research data. In this context, independent t-test was used to analyze the attitudes of students towards physical education teaching profession according to binary porous variables, ANOVA techniques were used to analyze three or more porous variables, and Tukey test was used for the source of significant difference. Cohen'd was used to calculate the effect size of the significant difference in the independent t-test results, and the eta-square correlation coefficient was used to calculate the effect size of the significant difference in the ANOVA results.

Research results show that students' attitudes are at a medium level. In the study of Yanık (2017), which supports the research results, it was concluded that the attitudes of secondary education students towards the physical education teaching profession are at a medium level. According to the research results; there was no significant difference in students' attitudes towards physical education teaching profession according to gender, grade levels and father education status. Unlike the research results, Kangalgil, Hünük and Demirhan (2006) and Yanık (2017) concluded that gender is an effective variable on the attitudes towards physical education teaching profession and that the attitudes of male students are higher. In his studies, Akandere, Özyalvaç and Duman (2010) concluded that father's educational status and gender variables were an effective variable on students' attitudes towards physical education teaching profession. Participation in sports activities showed a significant difference on students' attitudes towards physical education teaching profession. The averages of the students who say that I will participate in sports activities throughout the scale and in the sub-dimensions are higher than those of the students who say that they do not participate in sports activities. The effect size of the significant difference observed across the scale and sub-dimensions is medium. In parallel with the results of the research, participation in sports activities in Akandere et al. (2010), Kangalgil et al. (2006) and Yanık (2017) studies is a factor that affects students' attitudes towards physical education teaching profession. They concluded that they had a positive attitude towards. The mother education status variable showed a significant difference on students' attitudes towards physical



education teaching profession. The highest average in the scale and in the sub-dimensions is the students whose mother is secondary education graduate. The effect size of the meaningful difference observed across the scale and sub-dimensions is small. Unlike the research results, Akandere et al. (2010) concluded that maternal education status is not an effective variable on students' attitudes towards physical education teaching profession.

Keywords: Secondary Education Students, Teacher, Teaching, Physical Education Teaching, Attitude.

Giriş

Eğitim sisteminin içerisinde bir takım öğeler bulunmakta birlikte bunların en önemlisi öğretmendir. Uygulanan eğitimin niteliği ve kalitesi öğretmenlerin yeterlikleriyle paralellik göstermektedir. Bu açıdan öğretmenlerin hem gördükleri öğrenim hayatında hem de görevdeyken aldıkları eğitimlerin kalitesi büyük önem taşımaktadır (Şişman, 2007). Eğitim sistemi iyi olmayan bir ülkede mükemmellik olmayacağı gibi yetkin öğretmenin olmadığı bir eğitim sistemi de mükemmel olamaz (Özdemir & Yalın, 2003). 1739 sayılı kanunda öğretmenlik tanımlanmış ve öğretmenliğin eğitim ve öğretim sorumluluklarını kapsayan önemli bir meslek olduğu belirtilmiştir. Öğretmenler üzerlerine düşen bu sorumlulukları yapmak zorundadırlar. Ayrıca aynı kanunda öğretmenlerin sahip olması gereken bir takım yeterliklerden de bahsedilmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin kanunda belirtilen formasyon vb. konularda gereken yeterlikleri kazanmış olmaları gerekmektedir.

Öğretmen yetiştirme süreci içerisinde de programın başarıyla gerçekleşmesi ve alanında nitelik sahibi öğretmenin yetiştirilmesi için öncelikli olarak öğretmen adayının mesleğe karşı tutumu belirlenmeli, tutumlar olumsuz ise değiştirilmesi yönünde çaba harcanmalıdır (Semerci & Semerci, 2004). Tutum bir nesne hakkında ya da insanlar hakkında sahip olduğumuz inançtan doğan, günlük davranışlarımızla gösterdiğimiz bir olgudur (Linda Rikard & Banville, 2007). Hogg ve Vaughan'a (2006) göre tutum, doğrudan gözlemlenebilir olmasa da davranışlarımızı yönlendiren bir yapıdır. Robbins (1994) insanın herhangi bir şey hakkında olumlu veya olumsuz olarak ne hissettiğini tutum olarak tanımlamıştır. Tutum araştırmaları tutumların çeşitli boyutlar içerdiğini, onlara bağlı olarak da çeşitli özellikler sergilediklerini ortaya koymaktadır. Tutumların boyutları ve özellikleri tutum ölçümleri açısından büyük önem taşır. Tutum ölçümlerinde tutumun konusu, yönü, katılık ve esneklik durumu, yoğunluğu, kişinin davranışsal, duygusal ve zihinsel kişilik özellikleriyle ilişkisi vb. tutum ölçümlerinde dikkat edilmesi gereken önemli noktalar (İnceoğlu, 2011). Tutum, öğrenmeyle kazanılır ve bireyin davranışlarına yön verir (Ülgen, 1996). Tutumlar, insan davranışlarının en önemli tayin edicilerinden biridir. Bireylerin tutumları; sevgileri, nefretleri ve davranışlarını önemli ölçüde etkiler (Morgan, 1991). Bu bakımdan tutumların ölçülmesi, ilgili nesne ya da duruma ilişkin insanların sahip oldukları tutum derecesinin bilinmesi



istenen bir durumdur (Erkuş, 2003). Tutumlar doğrudan gözlenemez, fakat tutumlar insanın diğer davranışları ile açığa vurulur. Tutumların ölçülmesinde kullanılan yöntemlerden biri, tutum konusunda öğrencinin kendi ifadesini, kendi düşüncesini ve duygularını almaktır (Turgut, 1995). İnsan bir objeye veya duruma karşı pozitif yönde tutum gösterdiyse o objeye ya da duruma yaklaşır, fakat bir obje veya duruma karşı negatif tutum gösterdiyse o obje ya da durumdan uzaklaşır ve olumsuz tepkiler verir. Fakat tutumlar değişebilir, gün geçtikçe yenileri kazanılabilir (Şişko & Demirhan, 2002). Tutum, duygu ve düşünceleri içeren içsel bir durumdur. Bu yönüyle tutumlar bireylerin davranışlarını anlamada yol gösterici yönüyle önemlidir (Başkonuş, 2020).

Öğretmenlerin hem özel alan eğitimi, hem pedagojik bilgi hem de genel kültür açısından yeterli olması gerekmektedir. Yeterli olmasının önkoşulu ise bu yeterliğe sahip olmayı istemesi yani tutumdur. Beden eğitimi öğretmenleri okullarımızda diğer öğretmenlere nazaran öğrencilerin daha çok sevdiği gurubu oluşturmaktadır. Hatta diğer branş öğretmenleri de beden eğitimi öğretmenlerinin çok şanslı olduğunu, çalışma şartlarının kendilerinden daha iyi olduğunu her fırsatta dile getirmektedirler. Peki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak tutumları ne düzeyde ? Şüphesiz ki şu an ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören gençler, geleceğin beden eğitimi öğretmeni adayı ve de öğretmeni olacaklardır. Eğitim sisteminin önemli öğelerinden olan beden eğitimi öğretmenliğine ortaöğretim öğrencilerinin tutumlarının incelenmesi bu açılarından önemli görülmektedir. İlgili alan yazın incelemelerinde ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliğine ilişkin tutumları üzerine yapılan çalışmaların (Yanık, 2017) çok sınırlı olduğu görülmüş, daha çok beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmiş olduğu (Abbasoğlu & Öncü, 2013; Altuntaş, Kul & Karataş, 2016; Cinpolat, Alıncak & Abakay, 2016; Pehlivan, 2010), bir kısım çalışmalarda da yine diğer alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelendiği (Aksoy, 2010; Başbay, Ünver & Bümen, 2009; Bozdoğan, Aydın & Yıldırım, 2007; Çapa & Çil, 2000; Doğan & Çoban, 2009; Terzi & Tezci, 2007; Uğurlu & Polat, 2011; Yaşar Ekici, 2017) görülmektedir. Bu kapsamda çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmış olup aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ne düzeydedir ?
2. Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları; cinsiyet, sınıf seviyesi, sportif etkinliklere katılma durumu, baba ve anne eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır ?



Yöntem

Bu araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama modeli çalışmalar, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2005). Bu kapsamda bu çalışmanın ilk kısmında ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının betimlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın ikinci kısmında öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının cinsiyet, sınıf seviyesi, sportif etkinliklere katılma durumu, baba eğitim durumu ve anne eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma kapsamında 11.03.2020 tarih ve E-5293532 sayı ile Kırşehir Valiliğinden araştırma izni alınmıştır.

Çalışma Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın ulaşılabilen evreni, Kırşehir merkezde öğrenim gören anadolu lisesi öğrencileridir. Bu evrenden, rastgele yolla seçilen 246 öğrenci çalışma örneklemini oluşturmaktadır. Öğrencilere gönderilen ölçme araçlarından 11 tanesi hatalı kodlama, boş vb. nedenlerden dolayı değerlendirmeye alınmamış, toplam 235 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır. Ölçme araçlarının doldurulmasında gönüllük esası aranmıştır. En son haliyle çalışma örneklemine ait demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Örneklemine Ait Demografik Bilgiler

Bağımsız Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Erkek	113	48.1
	Kadın	122	51.9
Sınıf Düzeyi	9. Sınıf	59	25.1
	10. Sınıf	55	23.4
	11. Sınıf	95	40.4
	12. Sınıf	26	11.1
Sportif Etkinliklere Katılma Durumu	Katılım	162	68.9
	Katılmam	73	31.1
Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim	28	11.9
	Ortaöğretim	109	46.4
	Üniversite	98	41.7
Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim	21	8.9
	Ortaöğretim	148	63.0
	Üniversite	66	28.1



Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Tablo 1'de çalışma örnekleminin %48.1'ini (n=113) erkek öğrencilerin, %51.9'unu (n=122) ise kadın öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. Öğrencilerin %25.1'i (n=59) 9. sınıf, %423.4'ü (n=55) 10. sınıf, %40.4'ü (n=95) 11. sınıf, %11.1'i (n=26) 12. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %68.9'u (n=162) sportif etkinliklere katılıyor iken %31.1'i (n=73) katılmamaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %11.9'unun (n=28) babası ilköğretim mezunu, %46.4'ünün (n=109) babası ortaöğretim mezunu, %41.7'sinin (n=98) babası üniversite mezunu; %8.9'unun (n=21) annesi ilköğretim mezunu, %63'ünün (n=148) annesi ortaöğretim mezunu, %28.1'inin (n=66) annesi üniversite mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu (KBF). Bu formda demografik bilgiler (cinsiyet, sınıf seviyesi, genel olarak sportif etkinliklere katılma durumu, baba eğitim durumu ve anne eğitim durumu) genel olarak ele alınmış ve veriler sınıflama sorular olarak KBF'de yer almıştır.

Ortaöğretimde Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği. Yanık ve Çamlıyer (2013) tarafından geliştirilmiş olup 18 madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır. Mesleğe karşı duyulan ilgi boyutu (Cronbach alpha .94) 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7. ve 8. maddelerden, meslekten beklenti boyutu (Cronbach alpha .82) 9.,10.,11.,12.,13. ve 14. maddelerden, mesleğe karşı duyulan güven boyutu (Cronbach alpha .85) 15.,16.,17. ve 18. maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin geneline ilişkin Cronbach alpha .93 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada Cronbach alpha değerleri ölçek genelinde .92, mesleğe karşı duyulan ilgi boyutunda .81, meslekten beklenti boyutunda .86 ve mesleğe karşı duyulan güven boyutunda .84 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Veriler analiz için SPSS'e yüklenmiştir. Araştırmada 0.05 düzeyi alınmıştır. Çalışmada frekans (f), yüzde (%), ağırlıklı ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (SS) değerleri kullanılmıştır. İlişkisel istatistik yöntemleri yapılmadan önce verilerin homojenliğine bakılmış ve normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Verilerin normal dağılımları ile ilgili veriler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Normal Dağılım İle İlgili Bulgular

		Çarpıklık	Basıklık
GENEL	İstatistik	-,156	-,336
	Standart hata	,159	,316
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	İstatistik	-,131	-,247
	Standart hata	,159	,316
Meslekten Beklenti	İstatistik	-,037	-,509
	Standart hata	,159	,316



Mesleğe Karşı Duyulan Güven	İstatistik	.011	-,752
	Standart hata	,159	,316

Tutum ölçeği çarpıklık (-,156) ve basıklık (-,336) değer aralığında olması verilerin normal dağılım gösterdiği şeklinde yorumlanabilir (George ve Mallery, 2010).

Bu doğrultuda araştırma verilerinin analizi sürecinde parametrik hipotez testleri kullanılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ikili gözenekli değişkenlere göre incelenmesinde bağımsız t-testi, üç ve daha fazla gözenekli değişkenlere göre incelenmesinde ANOVA teknikleri, anlamlı farklılığın kaynağı için Tukey testi kullanılmıştır. Bağımsız t-testi sonuçlarında anlamlı farklılığın etki büyüklüğünü hesaplamak için Cohen'd, ANOVA sonuçlarında anlamlı farklılığın etki büyüklüğünü hesaplamak için ise eta-kare korelasyon katsayısı kullanılmıştır.

Öğrencilerin ölçekte yer alan maddeler için verdikleri cevaplar beşli likert tipinde olup değerlendirme ölçeği grup değer aralığının tespitinde; "a = Ranj / Yapılacak Grup Sayısı" formülü kullanılmıştır (Taşdemir, 2003). Buna göre değerlendirme ölçeği şöyledir:

Tablo 3. Ölçeklerin Puanlandırılması Verilen Ağırlık Nitelik Grupları

Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği		
Verilen Ağırlık	Nitelik grubu	Sınırı
5	Kesinlikle Katılıyorum	4.20-5.00
4	Katılıyorum	3.40-4.19
3	Kararsızım	2.60-3.39
2	Katılmıyorum	1.80-2.59
1	Kesinlikle Katılmıyorum	1-1.79

Bulgular

Tablo 4. Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlar

	\bar{X}	SS	Düzye
GENEL	2.96	.875	Kararsızım
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	3.01	.879	Kararsızım
Meslekten Beklenti	2.96	.983	Kararsızım
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	2.86	1.110	Kararsızım

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları genel olarak (\bar{X} =2.96) orta (kararsızım) düzeydedir. Alt boyutlar incelendiğinde; mesleğe karşı duyulan ilgi, (\bar{X} =3.01) meslekten beklenti (\bar{X} =2.96) ve mesleğe karşı duyulan güven (\bar{X} =2.86) boyutlarında da öğrencilerinin tutumlarının orta (kararsızım) düzeyde olduğu görülmektedir. Bu durum ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenliğine yönelik kararsız olduklarını göstermektedir.



Öğrencilerin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları İle İlgili İlişkisel Bulgular

Tablo 5. Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
GENEL	Erkek	113	2,99	,886	,603	,547
	Kadın	122	2,92	,867		
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	Erkek	113	3,05	,918	,647	,518
	Kadın	122	2,97	,845		
Meslekten Beklenti	Erkek	113	2,98	,981	,396	,692
	Kadın	122	2,93	,988		
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	Erkek	113	2,90	1,078	,589	,556
	Kadın	122	2,82	1,148		

Tablo 5 incelendiğinde genel olarak erkek öğrencilerin ortalamalarının ($\bar{X}=2,99$) kadın öğrencilerin ortalamalarından ($\bar{X}=2,92$) yüksek olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında; tüm alt boyutlarda erkek öğrencilerin ortalamalarının kadın öğrencilerin ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir. T testi sonucunda gruplar arası ortalama farkların ölçek genelinde ve tüm alt boyutlarda anlamlı olmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin Sınıf Seviyelerine Göre Tutum Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

	Sınıf Seviyesi	N	\bar{X}	SS
GENEL	9. Sınıf	59	3,00	,768
	10. Sınıf	55	2,76	1,043
	11. Sınıf	95	3,01	,836
	12. Sınıf	26	3,09	,825
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	9. Sınıf	59	3,07	,782
	10. Sınıf	55	2,83	1,073
	11. Sınıf	95	3,04	,833
	12. Sınıf	26	3,13	,791
Meslekten Beklenti	9. Sınıf	59	2,98	,956
	10. Sınıf	55	2,71	1,099
	11. Sınıf	95	3,05	,943
	12. Sınıf	26	3,09	,880
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	9. Sınıf	59	2,88	,987
	10. Sınıf	55	2,71	1,189
	11. Sınıf	95	2,88	1,140
	12. Sınıf	26	3,02	1,121

Tablo 6 incelendiğinde genel olarak en yüksek ortalamanın 12. sınıf öğrencilerinde ($\bar{X}=3,09$), en düşük ortalamanın 10. sınıf öğrencilerinde ($\bar{X}=2,76$) olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında; tüm alt boyutlarda en yüksek ortalamanın 12. sınıf öğrencilerinde; en düşük ortalamanın ise 10. sınıf öğrencilerinde olduğu görülmektedir.



Öğrencilerin sınıf seviyelerine göre beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının belirlenmesinde ANOVA kullanılmış ve sonuçlar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Sınıf Seviyelerine Göre Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlara İlişkin Sonuçlar

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
GENEL	Gruplar arası	2,927	3	,976	1,277	,283
	Gruplar içi	176,441	231	,764		
	Toplam	179,367	234			
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	Gruplar arası	2,506	3	,835	1,080	,358
	Gruplar içi	178,693	231	,774		
	Toplam	181,199	234			
Meslekten Beklenti	Gruplar arası	4,732	3	1,577	1,644	,180
	Gruplar içi	221,564	231	,959		
	Toplam	226,296	234			
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	Gruplar arası	1,977	3	,659	,531	,661
	Gruplar içi	286,671	231	1,241		
	Toplam	288,648	234			

ANOVA sonucunda ölçek genelinde ve tüm alt boyutlarda gruplar arası ortalamaların istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaşmadığı ($F=1,277$, $1,080$, $1,644$, $,531$ $p>.05$) görülmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Sportif Etkinliklere Katılım Durumlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Sportif Etkinliklere Katılım Durumları	N	\bar{X}	SS	t	P	Cohen's d
GENEL	Katılırim	162	3,09	,914	3,530	,001	0.5
	Katılmam	73	2,66	,703			
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	Katılırim	162	3,11	,930	2,807	,005	0.4
	Katılmam	73	2,77	,706			
Meslekten Beklenti	Katılırim	162	3,08	1,031	2,953	,003	0.4
	Katılmam	73	2,68	,805			
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	Katılırim	162	3,05	1,117	4,117	,000	0.5
	Katılmam	73	2,43	,972			

Tablo 8 incelendiğinde sportif etkinliklere katılırim diyen öğrencilerin ortalamalarının ($\bar{X}=3,09$) sportif etkinliklere katılmam diyen öğrencilerin ortalamalarından ($\bar{X}=2,66$) yüksek olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında; tüm alt boyutlarda da sportif etkinliklere katılırim diyen



Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

öğrencilerin ortalamalarının katılmam diyen öğrencilerin ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir. T testi sonucunda gruplar arası ortalama farkların anlamlı olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Ölçek genelinde görülen bu anlamlı farklılığın etki büyüklüğü orta düzeydedir (Cohen's $d=0.5$). Mesleğe karşı duyulan ilgi (Cohen's $d=0.4$), meslekten beklenti (Cohen's $d=0.4$) ve mesleğe karşı duyulan güven (Cohen's $d=0.5$) alt boyutlarındaki etki büyüklükleri de orta düzeydedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumlarına Göre Tutum Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS
GENEL	İlköğretim	28	2,69	,942
	Ortaöğretim	109	3,00	,841
	Üniversite	98	2,99	,888
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	İlköğretim	28	2,74	,931
	Ortaöğretim	109	3,09	,863
	Üniversite	98	3,00	,876
Meslekten Beklenti	İlköğretim	28	2,69	1,019
	Ortaöğretim	109	2,99	,950
	Üniversite	98	2,99	1,007
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	İlköğretim	28	2,60	1,123
	Ortaöğretim	109	2,82	1,069
	Üniversite	98	2,98	1,147

Tablo 9 incelendiğinde genel olarak en yüksek ortalamanın babası ortaöğretim mezunu öğrencilerde ($\bar{X}=3,00$), en düşük ortalamanın babası ilköğretim mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X}=2,69$) olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında; en yüksek ortalamaların mesleğe karşı duyulan ilgi boyutunda babası ortaöğretim mezunu öğrencilerde ($\bar{X}=3,09$), meslekten beklenti boyutunda babası üniversite ve ortaöğretim mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X}=2,99$), mesleğe karşı duyulan güven boyutunda babası üniversite mezunu öğrencilerde ($\bar{X}=2,98$) olduğu; en düşük ortalamanın ise tüm alt boyutlarda babası ilköğretim mezunu öğrencilerde olduğu görülmektedir.

Tutum ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının belirlenmesinde ANOVA kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Baba Eğitim Durumlarına Göre ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
GENEL	Gruplar arası	2,214	2	1,107	1,450	,237
	Gruplar içi	177,154	232	,764		
	Toplam	179,367	234			
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	Gruplar arası	2,673	2	1,336	1,737	,178
	Gruplar içi	178,527	232	,770		
	Toplam	181,199	234			



Meslekten Beklenti	Gruplar arası	2,214	2	1,107	1,146	,320
	Gruplar içi	224,082	232	,966		
	Toplam	226,296	234			
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	Gruplar arası	3,375	2	1,687	1,372	,256
	Gruplar içi	285,273	232	1,230		
	Toplam	288,648	234			

ANOVA sonucunda ölçek genelinde ve tüm alt boyutlarda gruplar arası ortalamaların istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaşmadığı ($F=1,450, 1,737, 1,146, 1,372 p>.05$) görülmektedir.

Tablo 11. Anne Eğitim Durumlarına Göre Tutum Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS
GENEL	İlköğretim	21	2,59	,994
	Ortaöğretim	148	3,08	,826
	Üniversite	66	2,79	,896
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	İlköğretim	21	2,51	,913
	Ortaöğretim	148	3,12	,847
	Üniversite	66	2,91	,886
Meslekten Beklenti	İlköğretim	21	2,68	1,192
	Ortaöğretim	148	3,08	,904
	Üniversite	66	2,78	1,049
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	İlköğretim	21	2,61	1,065
	Ortaöğretim	148	3,02	1,067
	Üniversite	66	2,59	1,166

Tablo 11 incelendiğinde genel olarak en yüksek ortalamanın annesi ortaöğretim mezunu öğrencilerde ($\bar{X}=3,08$), en düşük ortalamanın annesi ilköğretim mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X}=2,59$) olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında; en yüksek ortalamaların tüm alt boyutlarda annesi ortaöğretim mezunu olan öğrencilerde olduğu; en düşük ortalamanın ise mesleğe karşı duyulan ilgi ($\bar{X}=2,51$) ve meslekten beklenti ($\bar{X}=2,68$) boyutlarında annesi ilköğretim mezunu olan öğrencilerde, mesleğe karşı duyulan güven boyutunda ($\bar{X}=2,59$) ise annesi üniversite mezunu olan öğrencilerde olduğu görülmektedir.

Tutum ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının belirlenmesinde ANOVA kullanılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumlarına Göre Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	η^2
GENEL	Gruplar arası	7,050	2	3,525	4,746	,010	.03
	Gruplar içi	172,318	232	,743			



Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

	Toplam	179,367	234				
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	Gruplar arası	7,930	2	3,965	5,309	,006	.04
	Gruplar içi	173,269	232	,747			
	Toplam	181,199	234				
Meslekten Beklenti	Gruplar arası	5,877	2	2,939	3,093	,047	.02
	Gruplar içi	220,419	232	,950			
	Toplam	226,296	234				
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	Gruplar arası	9,875	2	4,937	4,109	,018	.03
	Gruplar içi	278,773	232	1,202			
	Toplam	288,648	234				

ANOVA sonucunda ölçek genelinde ve tüm alt boyutlarda gruplar arası ortalamaların istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı (F=4,746, 5,309, 3,093, 4,109 p<.05) görülmektedir.

Ölçek genelinde görülen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü küçük düzeydedir ($\eta^2=.03$). Mesleğe karşı duyulan ilgi ($\eta^2=.04$), meslekten beklenti ($\eta^2=.02$) ve mesleğe karşı duyulan güven ($\eta^2=.03$) boyutlarında görülen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü de küçük düzeydedir.

Tablo 13. Anne Eğitim Durumlarına Göre Tutum Ortalamaları ve Anlamlılık Düzeyleri

	(I) Değişken	(J) Eğitim düzeyi	Ortalamalar Farkı (I-J)	SE	P
Genel	2,0 ortaöğretim	3,0 üniversite	,29229(*)	,12756	,023
		1,0 ilköğretim	,49600(*)	,20097	,014
Mesleğe Karşı Duyulan İlgi	2,0 ortaöğretim	1,0 ilköğretim	,61647(*)	,20152	,002
Meslekten Beklenti	2,0 ortaöğretim	3,0 üniversite	,29965(*)	,14427	,039
Mesleğe Karşı Duyulan Güven	2,0 ortaöğretim	3,0 üniversite	,43105(*)	,16225	,008

Tablo 13'te gruplar arası ortalamalar incelendiğinde; ölçek genelinde ortalamalar arası anlamlı farklılığın annesi ortaöğretim mezunu olan öğrencilerle annesi üniversite ve ilköğretim mezunu olan öğrenciler arasında annesi ortaöğretim mezunu olan öğrenciler lehine (p<.05); mesleğe karşı duyulan ilgi boyutunda annesi ortaöğretim mezunu olan öğrenciler ile annesi ilköğretim mezunu olan öğrenciler arasında annesi ortaöğretim mezunu olan öğrenciler lehine (p<.05); meslekten beklenti ve mesleğe karşı duyulan güven boyutlarında annesi ortaöğretim mezunu olan öğrencilerle



annesi üniversite mezunu olan öğrenciler arasında annesi ortaöğretim mezunu olan öğrenciler lehine ($p<.05$) olduğu görülmektedir.

Sonuç Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonuçları, öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin beden eğitimi mesleği özelliğinde spora yönelik geliştirecekleri olumlu tutuma sahip olmaları önemlidir. Öğrenciler arasında olumlu tutumun geliştirilmesinin bir sonucu olarak, sporun bireylerin sağlıklı yaşamlarına katkı sağlayacağı söylenebilir. Araştırma sonuçlarını destekler nitelikte Yanık (2017) çalışmasında ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ait tutumlarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Anadolu öğretmen lisesi öğrencileri ile yürütülen çalışmalarda da öğrencilerin, genel olarak öğretmenliğe yönelik olumlu tutum sahibi oldukları sonucuna ulaşılan çalışmalar görülmektedir (Atalay, 2005; Güleçen, Cülo & Semerci, 2008; Rots & Aelterman 2009; Uğurlu, 2012). Bununla birlikte öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz tutum sergilendiği sonucuna ulaşan çalışmalar da görülmektedir (Hussain, Ali, Khan, Ramzan, & Qadeer, 2011). Bu çalışmaların ortak paydasını bireylerin sahip oldukları tutum oluşturmaktadır. Bireylerin beden eğitimi öğretmenleri şahsında spora ve beden eğitimine yönelik olumlu tutuma sahip olmaları sporun toplum arasında yaşam boyu spor olarak kabul görmesinde katkı oluşturacağı söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Araştırma sonuçlarından farklı bir şekilde çalışmalarında cinsiyetin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etken bir değişken olduğu, erkek öğrencilerin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar görülmektedir (Kangalgil & diğerleri, 2006; Uğurlu, 2012; Yanık, 2017). Yine Atalay (2005), Gür (2010) ve Johnston, Mckeown ve Mcewen, (1999) yapmış oldukları çalışmalarında mesleğe yönelik tutumların kızlar lehine olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Günümüzde sporun, hem kadınlar hem de erkekler tarafından kabul gören bir misyona sahip olduğu söylenebilir. Sporun bu yönünden dolayı cinsiyet değişkeninin beden eğitimi öğretmenlerine yönelik tutum üzerinde etken olmadığı söylenebilir.

Baba eğitim durumu değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Akandere ve diğerleri (2010) çalışmalarında baba eğitim durumu değişkeninin öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etken bir değişken olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durumun çalışma örnekleminde yer alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun baba eğitim seviyesinin ortaöğretim düzeyinde olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları (Abbasoğlu ve Öncü, 2013; Saracaloğlu, 1992) ile diğer alan öğretmen adayları üzerinde yapılan



araştırmalarda (Akkaya, 2009; Derman, Özkan, Altuk ve Mülazımoğlu, 2008; Doğan ve Çoban, 2009) baba eğitim durumunun öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerinde anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte baba eğitim düzeyi yükseldikçe öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun azaldığı sonucuna ulaşan çalışmalar da (Pektaş ve Kamer, 2011) görülmektedir.

Sınıf seviyelerine göre öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Araştırma sonuçları ile benzer şekilde anadolu öğretmen lisesi ve anadolu lisesi öğrencileri ile yürütülen çalışmalarda da sınıf düzeyinin öğrencilerin, öğretmenliğe yönelik tutumları üzerinde etken bir değişken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Atalay, 2005; Gür, 2010; Uğurlu, 2012). Sınıf seviyesi değişkeninin öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde etken olmamasının lise müfredatında yer alan her sınıf düzeyi için iki saat beden eğitimi dersi yer almasından kaynaklandığı söylenebilir. Çünkü öğrencilerin iki saatlik ders süresince beden eğitimi öğretmenlerine veya beden eğitimi ve spora yönelik olumlu tutum geliştirmelerine yetecek derece zaman bulamamalarından kaynaklandığı söylenebilir. Bunun yanı sıra 9. sınıf öğrencilerin ortaokuldan liseye geçiş sürecinde adaptasyon sağlamada sorun yaşamaları 12. sınıf öğrencilerinin ise sınav kaygısı ve gelecek endişesi yaşıyor olmalarının beden eğitimi mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmelerine mani olduğu söylenebilir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelendiği çalışmalarda son sınıftaki öğrencilerin diğer sınıftaki öğrencilere göre daha düşük tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşılan çalışmalarla birlikte (Pehlivan, 2010) sınıf seviyesinin anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşan çalışmalar da (Abbasoğlu ve Öncü, 2013) görülmektedir. Diğer alan öğretmen adayları üzerine yapılan çalışmalarda sınıf seviyesinin anlamlı olarak farklılık gösterdiği, 1. sınıftaki öğrencilerin tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar ile birlikte (Pektaş ve Kamer, 2011) anlamlı olarak farklılık göstermediği sonucuna ulaşan çalışmalar da (Terzi ve Tezci, 2007) görülmektedir.

Sportif etkinliklere katılım durumları öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde anlamlı farklılık göstermiştir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda sportif etkinliklere katılmam diyen öğrencilerin ortalamaları sportif etkinliklere katılmam diyen öğrencilerin ortalamalarından yüksektir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda görülen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü orta düzeydedir. Araştırma sonuçları ile paralel bir şekilde Akandere ve diğerleri (2010), Kangalgil ve diğerleri (2006) ve Yanık (2017) çalışmalarında sportif etkinliklere katılma durumlarının öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etken bir değişken olduğu, sportif etkinliklere katılan öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutuma



sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Aktif olarak spor yapan bireylerin spora ve beden eğitimi öğretmenlerine yönelik olumlu tutuma sahip olmaları beklenen bir durumdur. Çünkü spor yapan bireylerin sporun avantajlarını yakından tanıma fırsatı bulmalarının bireylerin, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutuma sahip olmalarında etken olduğu söylenebilir.

Anne eğitim durumu değişkeni öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde anlamlı farklılık göstermiştir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda en yüksek ortalama annesi ortaöğretim mezunu öğrencilerdedir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda görülen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü küçük düzeydedir. Anne eğitim seviyesi değişkeninin öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde etken olmasında, annelerin çocuklarının sağlıklı olmaları istemeleri ve çocuklarının meslek edinimlerinde sporu bir araç olarak görmelerinin etkili olduğu söylenebilir. Araştırma sonuçlarından farklı bir şekilde Akandere ve diğerleri (2010) çalışmasında anne eğitim durumunun öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerinde etken bir değişken olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Buna ek olarak, beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları (Abbasoğlu ve Öncü, 2013; Saracaloğlu, 1992) ile diğer alan öğretmen adayları üzerinde yapılan araştırmalarda (Akkaya, 2009; Derman ve diğerleri, 2008; Doğan ve Çoban, 2009) anne eğitim durumunun öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerinde anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte anne eğitim düzeyi yükseldikçe öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun azaldığı sonucuna ulaşan çalışmalar da (Pektaş ve Kamer, 2011) görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları orta düzeydedir. Öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, sınıf seviyeleri ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermezken, sportif etkinliklere katılım durumu ve anne eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda sportif etkinliklere katılım diyen öğrencilerin ortalamaları katılmam diyen öğrencilerin ortalamalarından yüksektir. Ölçek genelinde ve alt boyutlarda en yüksek ortalama annesi ortaöğretim mezunu olan öğrencilerdedir.

Araştırma sonuçlarından yola çıkarak araştırmacılara ve ilgili kurumlara şu önerilerde bulunulmuştur: Araştırmacılar farklı örneklem gruplar üzerinde çalışmalar yaparak ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliğine yönelik tutumlarını inceleyebilirler. Araştırma sonuçları ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenliğine yönelik orta düzey tutum geliştirdikleri yönündedir. Bu kapsamda ilgili il milli eğitim yada okul müdürlükleri kariyer günleri düzenleyebilir, öğrencilerin kariyer planlamalarında onlara yardımcı olabilirler. Yine araştırma sonuçları incelendiğinde sportif etkinliklere katılım durumlarının öğrencilerin tutumları üzerinde anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda spor liselerinin sayılarının artırılması ve sportif etkinliklere



katılım durumlarına göre öğrencilerin spor liselerine yönlendirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Gençlik hizmetleri il müdürlükleri ile Milli Eğitim il müdürlükleri sporu okullarda yaygınlaştıracak eğitsel oyun ve sportif faaliyet planlayabilirler.

Kaynakça

- Abbasoğlu, E., & Öncü, E. (2013). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(2), 407-425.
- Akandere, M., Özyalvaç, N. T. & Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 1-10.
- Akkaya, N. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* 2009, (25), 35-42.
- Aksoy, M. E. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (2), 197-212.
- Altuntaş, E. A., Kul, M. & Karataş, İ. (2016). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 196-215.
- Atalay, C. (2005). *Öğretmen liselerindeki öğrencilerin kişilik özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Başbay, M., Ünver, G. & Bümen, N. T. (2009). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: Boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(3), 345-366.
- Başkonuş, T. (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kırşehir ili örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 365-376.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D. & Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 209-222.



- Cinpolat, T., Alıncak, F. & Abakay, U. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 38-47.
- Çapa, Y. & Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18).
- Derman, A., Özkan, E., Altuk, Y. G., & Mülazimoğlu İ. E. (2008). Kimya öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 113-127.
- Doğan, T., & Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim 2009*, 34(153), 157-168.
- Erkuş, A. (2003). *Psikometri üzerine yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*. 17,0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Güleçen, S., Cüro, E., & Semerci, N. (2008). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 139-157.
- Gür, K. (2010). *Anadolu öğretmen lisesi öğrencileri ile anadolu liseleri öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ölçülmesi (Konya ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hogg, M. A., & Vaughan, G. M. (2006). *Social Psychology*. (Çev. İ. Yıldız ve A. Gelmez). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Hussain, S., Ali, R., Khan, M. S., Ramzan, M., & Qadeer, M. Z. (2011). Attitude of secondary school teachers towards teaching profession. *International Journal of Academic Research*, 3 (1), 985-990
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum algı iletişim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Johnston, J., Mckeown, E., & Mcewen, A. (1999). Choosing primary teaching as a career: The perspectives of males and females in training. *Journal of Education For Teaching*, 25(1), 55-64.
- Kangalgil, M., Hünük, D. & Demirhan, G. (2006) İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe J. of Sport Sciences*, 17(2), 48-57.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Linda Rikard, G., & Banville, D. (2006). High school student attitudes about physical education. *Sport, Education And Society*, 11(4), 385-400.



Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

- Morgan, C. T. (1991). *Psikolojiye Giriş*. (Çev. Arıcı, H., Aydın, O. ve diğerleri), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
- Özdemir, S., & Yalın, H. İ. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Pehlivan, Z. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 126-141.
- Pektaş, M., & Kamer, S. T. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2011, 9(4), 829-850.
- Robbins, S. (1994). *Örgütsel davranışın temelleri* (Çev: S. A. Öztürk) Eskişehir: ETAM Basım Yayın.
- Rots, I., & Aelterman, A. (2009). Teacher education graduates' entrance into the teaching profession: Development and test of a model. *European Journal of Psychology of Education*, 24 (4), 453-471.
- Saracaloğlu, A. S. (1992). Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. *Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 10-26.
- Semerci, N., & Semerci, Ç. (2004). Türkiye'de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (1), 137-146.
- Şişko, M., & Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.
- Şişman, M. (2007). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Taşdemir, M. (2003). *Eğitimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Ocak Yayınevi.
- Terzi, A. R., & Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 13(4), 593-614.
- Turgut, M. F. (1995). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Uğurlu, C. T. (2012). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları (Adıyaman İli Örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 217-232.
- Uğurlu, C. T., & Polat, S. (2011). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 35(1), 68-74.



Ülgen, G. (1996). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Lazer Ofset.

Yanık, M. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine ait tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 927-940.

Yanık, M., & Çamlıyer, H. (2013). Ortaöğretimde beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 10(2), 691-705.

Yaşar Ekici, F. (2017). Okul öncesi öğretmen adayları ile pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik özyeterlik inançlarının karşılaştırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 3003-3022.

